

DRUŠTVO ASOCIACIJA

—društvo nevladnih organizacij in posameznikov na področju kulture

PISARNA

Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SEDEŽ

Metelkova 6, 1000 Ljubljana

+386 (0)1 4341 244

+386 (0)51 773 611

info@asociacija.si

www.asociacija.si

DAVČNA ŠTEVILKA

38450666 (nismo dav. zav.)

MATIČNA ŠTEVILKA

1768875

TRR

SI56 61000 0014575 664

Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije

Gregorčičeva ulica 20–25
1000 Ljubljana

Ministrstvo za finance RS

Župančičeva ulica 3
1000 Ljubljana

Ministrstvo za kulturo RS

Maistrova ulica 10
1000 Ljubljana

Ministrstvo za gospodarstvo, delo in šport RS

Kotnikova ulica 5
1000 Ljubljana

Ljubljana, 30. september 2026

Pobuda za posodobitev DDV-obravnave kulture ob spremembah ZDDV-1 (EVA 2026-1611-0057)

Spoštovani,

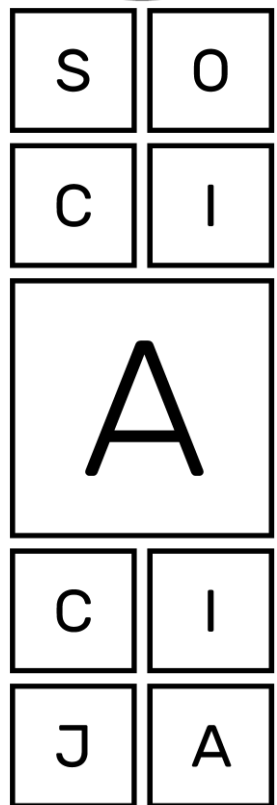
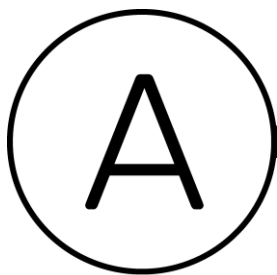
v Društvu Asociacija spremljamo pripravo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost (ZDDV-1; EVA 2026-1611-0057), ki je trenutno v postopku obravnave na ravni Vlade Republike Slovenije.¹

Razumemo, da je osrednji namen predloga predvsem prenos posameznih sprememb evropske ureditve DDV v okviru svežnja VAT in the Digital Age, zlasti sprememb posebnih ureditev VEM in postopne odprave posebne ureditve skladiščenja na odpoklic. Ob aktualnem odpiranju temeljnega zakona s področja DDV pa želimo opozoriti tudi na možnosti za posodobitev davčne obravnave kulture in umetnosti.

Vlada Republike Slovenije se je v koalicijski pogodbi za mandat 2026–2030²

¹ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost, EVA 2026-1611-0057, e-Demokracija, Ministrstvo za finance: <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=19119&lang=si>

² Vlada Republike Slovenije se je v koalicijski pogodbi za mandat 2026–2030 zavezala k posodobitvi

zavezala k posodobitvi zakonodaje z davčnimi spodbudami za vlaganje v kulturo, gradnjo občinstva pa je opredelila kot eno osrednjih strateških nalog kulturne politike. V Društvu Asociacija smo usmeritev k izboljšanju davčnega okolja za kulturo pozdravili ter poudarili, da morajo biti prihodnje rešitve dostopne celotnemu kulturnemu ekosistemu, vključno z nevladnimi organizacijami, samozaposlenimi in drugimi ustvarjalci ter sodobnimi in manj komercialnimi umetniškimi praksami.³

Predlagane spremembe naslavlajo različne dele tega ekosistema: pogoje dela ustvarjalcev in izvajalcev, pogoje produkcije kulturnih organizacij ter dostopnost kulturnih vsebin občinstvu. Hkrati gre za vprašanje ekonomskih pogojev opravljanja ustvarjalnega in umetniškega dela ter poslovanja kulturnih producentov, zato ima posodobitev DDV-obravnave kulture poleg kulturnopolitične tudi gospodarsko in razvojno razsežnost.

Menimo, da aktualna novela ZDDV-1 predstavlja priložnost za prve konkretne korake pri uresničevanju navedenih zavez. Predlog znižanja davčne obremenitve dostopa do kulture je pri tem smiselno presojati ne le kot sektorski davčni ukrep, temveč tudi z vidika dostopnosti kulturnih vsebin in razvoja občinstev.

1. Znižanje stopnje DDV za kulturne in umetniške storitve z 9,5 na 5 odstotkov

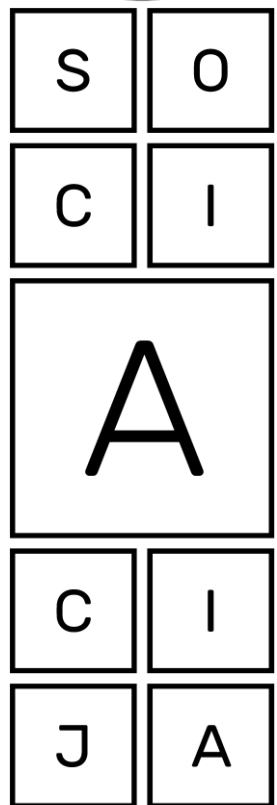
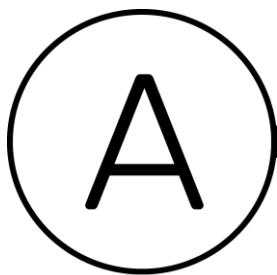
Predlagamo, da se preveri uvedba posebne nižje, 5-odstotne stopnje DDV za dostop do kulturnih dogodkov ter za storitve književnikov, skladateljev in izvajalskih umetnikov oziroma pripadajoče avtorske honorarje, v obsegu, ki ga dopušča Direktiva Sveta 2006/112/ES.

Priloga III Direktive⁴ med kategorijami, za katere lahko države članice uporabljajo znižano stopnjo DDV, izrecno določa dostop do predstav, gledališč, koncertov, muzejev, kinematografov, razstav in podobnih kulturnih dogodkov in ustanov ter dostop do njihovih neposrednih spletnih prenosov. Prav tako omogoča znižano stopnjo za storitve pisateljev, skladateljev in izvajalskih umetnikov oziroma avtorske honorarje, ki jim pripadajo. Za navedene kategorije evropska ureditev dopušča uporabo znižane stopnje

zakonodaje z davčnimi spodbudami za vlaganje v kulturo ter k nadgradnji sistema davčnih spodbud za financiranje kulture, sponzorstev in donacij s strani gospodarstva, izboljšanje davčnega in poslovnega okolja pa je opredelila tudi kot del širših ukrepov na področju gospodarstva in dela; gradnjo občinstva je ob tem opredelila kot eno osrednjih strateških nalog kulturne politike. Koaliicijska pogodba za mandat 2026–2030, poglavje II.1 *Javne finance*, str. 4–6; poglavje II.2 *Gospodarstvo, delo in šport*, str. 7–9; ter poglavje II.11 *Kultura*, str. 27–28: <https://www.gov.si/assets/vlada/Razno/2026/Koaliicijska-pogodba-za-mandat-2026-2030.pdf>

³ Društvo Asociacija, *Analiziramo: Koaliicijska pogodba za mandat 2026–2030*, 31. 7. 2026: <https://www.asociacija.si/si/2026/07/31/asociacija-analizira-koaliicijska-pogodba-za-mandat-2026-2030/>

⁴ Direktiva Sveta 2006/112/ES, 98. člen in Priloga III, tč. 7 in 9, EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2006/112/2025-03-20/slv>

najmanj 5 odstotkov.

Slovenija posebno nižjo, 5-odstotno stopnjo DDV že uporablja za knjige, časopise in periodične publikacije⁵. Ob njeni uvedbi je bila med razlogi za ukrep izpostavljena večja dostopnost teh kulturnih dobrin ter izboljšanje pogojev za delovanje knjižne verige. Menimo, da je primerljivo javnopolitično utemeljitev mogoče uporabiti tudi za dostop do drugih kulturnih vsebin ter za delo ustvarjalcev in izvajalcev.

Uporaba znižane stopnje namesto oprostitve lahko pomeni pomembno sistemsko prednost: transakcija ostaja obdavčena, s čimer se lahko ohrani pravica do odbitka vstopnega DDV. To je posebej pomembno za kulturne organizacije z večjimi produkcijskimi, tehničnimi, prostorskimi in investicijskimi stroški.

Ministrstvo za finance učinke znižanih stopenj DDV že spremlja v okviru poročil o davčnih izdatkih⁶, pri čemer sta med ločeno spremljanimi kategorijami tudi vstopnine za kulturne prireditve ter avtorske pravice književnikov in skladateljev in storitve izvajalskih umetnikov. Predlagamo zato, da Ministrstvo za finance ob obravnavi predloga oceni tudi javnofinančni učinek znižanja stopnje DDV za navedene kulturne storitve z 9,5 na 5 odstotkov ter ga primerja s pričakovanimi učinki ukrepa na dostopnost kulture in pogoje ustvarjanja ter produkcije.

2. Posodobitev obsega znižane stopnje glede na veljavno evropsko ureditev

Ne glede na odločitev o višini znižane stopnje predlagamo tudi vsebinsko posodobitev kategorij kulturnih in umetniških storitev, za katere se ta uporablja.

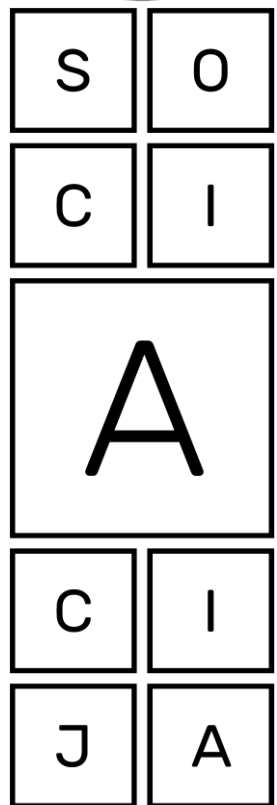
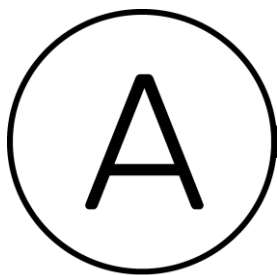
Sedanja ureditev znižane stopnje za vstopnine na kulturne dogodke ne odraža v celoti sprememb evropske ureditve, ki omogoča uporabo znižane stopnje tudi za dostop do neposrednih spletnih prenosov kulturnih dogodkov in obiskov. Menimo, da bi morala slovenska ureditev upoštevati tudi sodobne digitalne načine dostopa do kulturnih vsebin.⁷

Prav tako predlagamo preveritev in uskladitev sedanje ureditve, ki določa znižano stopnjo za avtorske pravice književnikov in skladateljev ter storitve izvajalskih umetnikov, z 9. točko Priloge III Direktive 2006/112/ES, ki znižano stopnjo omogoča za storitve pisateljev, skladateljev in izvajalskih umetnikov

⁵ ZDDV-1, 41. člen in Priloga IV. PIRS: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAK04701>

⁶ Ministrstvo za finance, *Poročilo o davčnih izdatkih v letu 2021*, september 2023: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MF/Davcni-direktorat/DOKUMENTI/Porocilo-o-davcnih-izdatkih-v-letu-2021-splet.pdf>

⁷ Direktiva Sveta 2006/112/ES, 98. člen in Priloga III, tč. 7, EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2006/112/2025-03-20/slv>

oziroma avtorske honorarje, ki jim pripadajo.⁸

3. Celovit pregled DDV-obravnave kulture

Navedeni predlogi odpirajo tudi širše vprašanje, ali veljavna DDV-ureditev še ustrezno odraža današnjo strukturo kulturnega sektorja in načine ustvarjanja, produkcije ter dostopa do kulture.

Zato predlagamo, da Ministrstvo za finance v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo in predstavniki kulturnega sektorja ob aktualnem zakonodajnem postopku opravi oziroma začne celovit pregled DDV-obravnave kulture. Pregled naj vključuje zlasti možnosti uporabe znižanih stopenj DDV na področju kulture, davčno obravnavo različnih oblik avtorskega in umetniškega dela, ustreznost davčne obravnave sodobnih umetniških področij in oblik produkcije, možnosti davčnih spodbud za nakupe umetniških del in razvoj domačega trga umetnin ter učinke posameznih rešitev na različne tipe izvajalcev v kulturi.

Menimo, da bi bilo takšen pregled smiselno povezati z uresničevanjem koalicijske zaveze glede izboljšanja davčnega okolja za kulturo ter ga časovno in vsebinsko jasno opredeliti.

V prilogi posredujemo tudi predloge možnih normativnih rešitev za spremembo ZDDV-1. Predlogi so namenjeni nadaljnji strokovni in nomotehnični obravnavi ter predvsem kažejo možnosti, ki jih za ugodnejšo in sodobnejšo davčno obravnavo kulture že omogoča evropski pravni okvir.

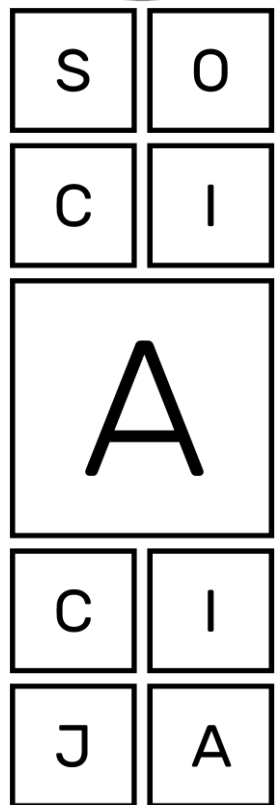
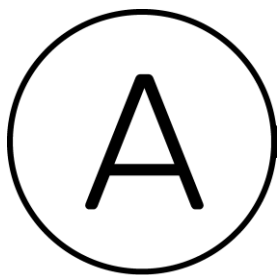
Društvo Asociacija je pri nadaljnjem oblikovanju rešitev pripravljeno sodelovati s podatki in praktičnimi izkušnjami nevladnih organizacij, samozaposlenih in drugih ustvarjalcev na področju kulture.

Za dodatna pojasnila in informacije ostajamo na voljo.

Lep pozdrav,

Društvo Asociacija

⁸ Direktiva Sveta 2006/112/ES, 98. člen in Priloga III, tč. 9, EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2006/112/2025-03-20/slv>

PREDLOGI NORMATIVNIH SPREMEMB ZDDV-1

Priloga k pobudi Društva Asociacija glede Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost (EVA 2026-1611-0057)

Predlogi so pripravljeni kot vsebinska izhodišča za nadaljnjo strokovno in nomotehnično obravnavo. Končno besedilo posameznih določb je treba uskladiti s sistematiko ZDDV-1 ter Direktivo Sveta 2006/112/ES.

I. PREDLOGI SPREMEMB ZDDV-1

1. Uvedba 5-odstotne stopnje DDV za dostop do kulturnih dogodkov

Predlog spremembe

Predlagamo, da se storitve dostopa do kulturnih dogodkov, za katere se po veljavni ureditvi uporablja 9,5-odstotna stopnja DDV, v obsegu, ki ga dopušča 7. točka Priloge III Direktive 2006/112/ES, uvrstijo v Prilogo IV k ZDDV-1 in se zanje uporablja posebna nižja, 5-odstotna stopnja DDV.

Predlagano besedilo nove točke Priloge IV k ZDDV-1:

»vstop oziroma dostop do gledaliških, glasbenih, filmskih, razstavnih in drugih kulturnih oziroma umetniških dogodkov ter muzejev in drugih kulturnih ustanov, vključno z dostopom do neposrednih spletnih prenosov teh dogodkov oziroma obiskov;«

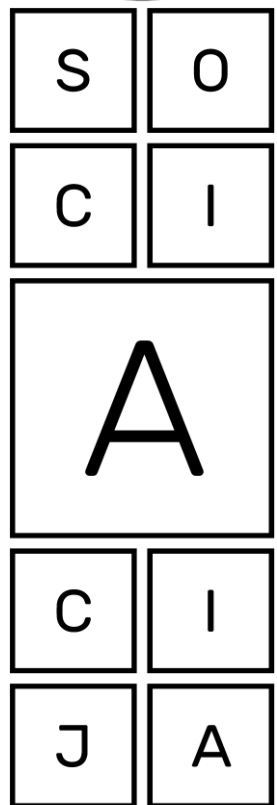
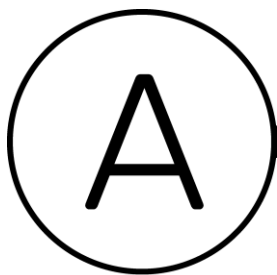
Hkrati se ustrezno spremeni oziroma črta 7. točka Priloge I k ZDDV-1 v delu, ki je prenesen v Prilogo IV.

Obrazložitev

7. točka Priloge III Direktive 2006/112/ES državam članicam omogoča uporabo znižane stopnje za dostop do navedenih kulturnih dogodkov in ustanov ter za dostop do njihovih neposrednih spletnih prenosov. Za te storitve je po splošnem režimu znižanih stopenj mogoče določiti stopnjo najmanj 5 odstotkov. Slovenija za del teh storitev že uporablja 9,5-odstotno stopnjo. Predlagana sprememba za storitve, ki so že zajete z veljavno 7. točko Priloge I, ne vzpostavlja nove kategorije davčno ugodneje obravnavanih storitev, temveč zanje določa nižjo stopnjo; hkrati se obseg znižane stopnje posodablja z vključitvijo neposrednih spletnih prenosov v okviru možnosti, ki jih dopušča evropska ureditev.

Posebna 5-odstotna stopnja se v Sloveniji že uporablja za knjige, časopise in periodične publikacije. Znižanje stopnje tudi za dostop do drugih kulturnih vsebin bi sledilo primerljivemu cilju izboljševanja dostopnosti kulture.

2. Vključitev neposrednih spletnih prenosov kulturnih dogodkov

Predlog spremembe

Ne glede na odločitev o prenosu kulturnih storitev iz Priloge I v Prilogo IV predlagamo, da se med storitve, za katere se uporablja znižana stopnja DDV, izrecno vključi dostop do neposrednih spletnih prenosov kulturnih dogodkov oziroma obiskov.

Če se ohrani sedanja sistematika Priloge I, se 7. točka Priloge I ustrezno dopolni z besedilom:

»ter dostop do neposrednih spletnih prenosov teh dogodkov oziroma obiskov«.

Če se sprejme predlog iz 1. točke te priloge, se navedena vsebina vključi v novo točko Priloge IV.

Obrazložitev

Veljavna 7. točka Priloge III Direktive 2006/112/ES izrecno omogoča znižano stopnjo tudi za dostop do neposrednih spletnih prenosov kulturnih dogodkov in obiskov. Sprememba bi slovensko ureditev prilagodila sodobnim načinom produkcije in dostopa do kulturnih vsebin ter zagotovila primerljivejšo davčno obravnavo fizičnega in neposrednega digitalnega dostopa do istega kulturnega dogodka.

3. Uvedba 5-odstotne stopnje za storitve književnikov, skladateljev in izvajalskih umetnikov

Predlog spremembe

Predlagamo, da se storitve in avtorske pravice, ki jih zajema 9. točka Priloge III Direktive 2006/112/ES, iz sedanje 8. točke Priloge I prenesejo v Prilogo IV k ZDDV-1 ter se zanje določi 5-odstotna stopnja DDV.

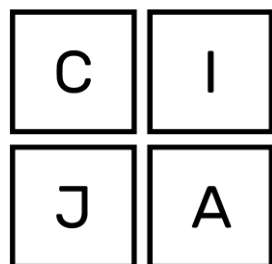
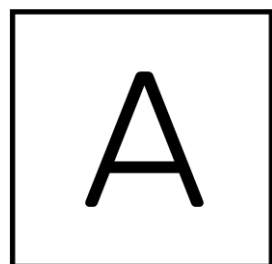
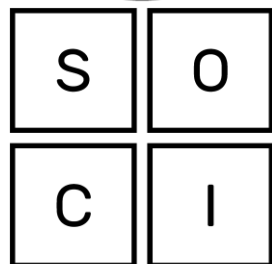
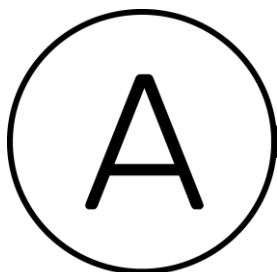
Predlagano besedilo nove točke Priloge IV k ZDDV-1:

»storitve književnikov, skladateljev in izvajalskih umetnikov ter avtorske pravice oziroma avtorski honorarji, ki jim pripadajo;«

Hkrati se ustrezno spremeni oziroma črta 8. točka Priloge I k ZDDV-1.

Obrazložitev

Veljavna 8. točka Priloge I določa 9,5-odstotno stopnjo za avtorske pravice književnikov in skladateljev ter storitve izvajalskih umetnikov. 9. točka Priloge III Direktive 2006/112/ES omogoča uporabo znižane stopnje za storitve pisateljev, skladateljev in izvajalskih umetnikov oziroma avtorske honorarje, ki jim pripadajo.

Predlagamo, da se ob znižanju stopnje na 5 odstotkov hkrati preveri popolna vsebinska usklajenost slovenske določbe z obsegom, ki ga omogoča Direktiva, zlasti glede storitev književnikov in skladateljev, saj veljavna slovenska določba pri teh skupinah izrecno govori o avtorskih pravicah, pri izvajalskih umetnikih pa o storitvah. Pri pripravi končnega naj vlada zagotovi, da sprememba ne zoži kroga transakcij, za katere se po veljavni ureditvi že uporablja znižana stopnja.

II. PRESOJA UČINKOV PREDLAGANIH SPREMEMB

Predlagamo, da Ministrstvo za finance ob pripravi sprememb opravi presojo njihovih javnofinančnih in sektorskih učinkov.

Pri predlogu znižanja stopnje DDV z 9,5 na 5 odstotkov naj zlasti oceni:

- javnofinančni učinek znižanja stopnje;
- učinek na cene in dostopnost kulturnih vsebin;
- učinek na pogoje dela ustvarjalcev in izvajalcev ter na produkcijske pogoje kulturnih organizacij.

Ministrstvo za finance posamezne kategorije kulturnih storitev že spremlja v okviru poročanja o davčnih izdatkih, zato predlagamo, da se pri oceni javnofinančnih učinkov uporabijo obstoječi podatki davčnega organa in Ministrstva za finance. Pri nadaljnjem oblikovanju rešitev predlagamo, da Ministrstvo za finance posebej oceni tudi, kako bi znižanje stopnje vplivalo na različne tipe izvajalcev v kulturi.